

grificiis: altera ex imbecillitate ipsius Dauidis contracta ex visione percutientis angeli, qua detinebatur ne posset ire ad excelsum Ghabaon ad requirendum Elohim. *nimio enim fuerat timore perterritus videns gladium angeli domini.* Non tam ad excusandum Dauidem quam ad manifestandum punitionem ipsius scribitur, quod tam perterritus fuit videndo percussorem angelum ut redditus fuerit impotens ad eundem ad altare Dei quod erat in excelsu Ghabaon: ut hinc intelligamus non paruum agritudinem contraxisse inde Dauidem.

CAPVT XXII.

Ixitque Dauid. Non solum intellexit, sed etiam mand festauit aliis. *hec est domus Dei.* Hebraicè habetur. *hec ipsa domus Iehouah Elohim.* Tam ad præterita quam ad futura refertur hoc dictum. area enim antedicta demonstratur per pronomen hæc, quæ in monte Mori'ah (ut in tertio capitulo secundi libri subiungitur) est: ipsa est in qua oblatu fuerat olim Ishac. Et ex eo quod dicitur ipsa domus Iehouah Elohim, creditur quod ipsa sit appellata à Iacob domus Dei videndo ibidem angelos ascendentes & descendentes: futura autem ibidem domus Dei manifestatur. *& hoc altare in holocaustum Israel.* Non fit demonstratio personalis, sed simplex: hoc est non demonstratur illud altare ab eo edificatum, sed altare ibidem successurum illi cum edificatum fuerit templum. ita quod non templum duntaxat, sed etiam altare pro holocausto ibidem electum à Deo manifestat. Et ob hanc causam finalem misit Deus angelum super illam aream, misit ignem de cælo super holocaustum ibidem, & mandauit ut cessaret clades. hæc enim omnia ordinata sunt ad demonstrandum Dauidi locum electum à Deo pro templo. *& præcepit ut congregarentur omnes profelyti de terra Israel.* Hebraicè habetur. Et dixit Dauid ad congregandum peregrinos qui in terra Israel. An peregrini isti essent profelyti nihil scribitur. nec habetur hebraicè præceptum aliquod: sed quod Dauid dixit ut congregarentur peregrini. *& constituit latomos ad cadendos lapides & poliendos.* Hebraicè habetur. *ad cadendum lapides dolatos.* peregrinos enim peritos in huiusmodi arte fuisse, testatur indigentia artificum externorum ad edificandum domum Dauidis superscripta. *ad edificandum domum Dei.* Nomen est Elohim. Ferrum quoque plurimum ad clauos ianuarum. Hebraicè habetur. *ad ostia portarum & ad commissuras præparauit Dauid.* tria enim scribuntur: videlicet

ad

ad clauos, ad ostia & ad commissuras. Quod autem in vulgata additione additur. *atque iuncturas.* non habetur in hebræo. *& aris pondus innumerabile.* Hebraicè habetur. *& aris in multitudine sine pondere.* tanta enim erat quantitas ut non ponderaretur. Et ligna cedrina non poterant aestimari. Hebraicè habetur. *absque numero.* hoc est quod tanta erat multitudo ut non numeraretur. *quia attulerunt Tydonij & Tyrij ligna cedrina in multitudine sine pondere.* Et dixit Dauid: *Selomo filius meus puer paruuus est & delicatus.* Hebraicè habetur. *puer & tener.* sed pueri nomen apud hebræos frequenti vsu extēditur ad adulescentes etiā post ætatē idoneā ad bellū. Nescitur enim ætas Salomonis tempore mortis Dauidis. tēpus tamen regni manifestat quod iuuenis erat non puer: & propterea Dauid adulescentiā Salomonis inter causas supputat inducentes ipsum ad præparandum opportuna ad domum Dei. *domus autem quam edificare volo domino talis esse debet, ut in cunctis regionibus nominetur.* Hebraicè habetur. *& domus edificanda Iehouah ad magnificandum in supra ad nomen & ad gloriā in omnibus terris.* Altera causa ex excellentia domus edificandæ scribitur. & est sensus quod domus edificanda summo Deo, supremæ erit magnificentæ, sicut & nominetur & glorificetur in omnibus terris. *præparabo ergo ei necessaria: & ob hanc causam ante mortem suam omnes præparauit impensas.* iuxta hebræum habetur. *& præparauit Dauid in multitudine ante mortem suam.* Non dicitur quod omnes parauerit sumptus nec quod omnia præparauerit necessaria (hæc enim interpret addidit) sed & quod disposuit se præparaturum, & quod præparauit in multitudine: hoc est multa.

Vocauitque Selomonem filium suum: & præcepit ei ut edificaret domum domino Deo Israel. Dixitque Dauid ad Selomonem: *fili mi fuit in cor meo ut edificarem domum nomini domini Dei mei.* Sed factus est ad me sermo domini dicendo. Hinc apparet quod præter revelationem factam Nathan propheta habuit Dauid reuelationem diuinā factam sibi multum sanguinem effudisti. Non parua est quaestio quare in habilis cõteatur Dauid ad edificandum templum ex eo quod magna bella fecit & sanguinem multum fuderit. bella enim iusta fecerat, & similiter multitudinem sanguinis iuste fuderat. Solutio est duos fuisse status in veteri testamento: alterum acquirendi terram promissionis, alterum fruendi illa, & status quidem acquirendi

Zz iij fuit

fuit status bellicus: status autem fruendi erat suapte natura status pacificus. & propterea primus status incongruus erat ad ædificandam templum Deo: utpote vacans bellis & non adhuc parata terra proprii regni. alter vero status valde aptus fuit ad ædificandam templum: utpote subacta iam terra & quiete adeptæ. Dauid itaque ideo inhabilis ad ædificandam templum Dei censetur, quia sanguinem in multitudinem effudit magna faciendo bella: hoc est quia pertinebat ad statum bellicum, statum inquietum ac sanguinis effusivum ad acquirendam integram promissionis terram: & non propter peccatum. In cuius signum & regione ipsius Davidis eligitur filius eius ad ædificandam templum in statu quietis subacta iam uniuersa terra promissa à Deo, quâdo erat in statu fruendi terra. Cõsidera prudens lector subiuncta verba Davidis tu ad Salomonem tum ad principes: & perpende in hunc sensum tendere hanc rationem. *Et plurima bella bellaisti.* Hebraicè habetur. *Et magna bella fecisti.* Similiter cum subditur: *non poteris adificare.* Hebraicè habetur. *non adificabis domum nomini meo.* Et similiter cum subiungitur. *tanto effuso sanguine.* Hebraicè habetur. *quia sanguines multos effudisti in terram coram me.* Et dicendo in terram coram me, insinuat quod de effusione sanguinis approbata immo mãdata à Deo pro terra promissionis integrè acquirenda & tuenda loquitur. *Filius qui nascetur tibi.* Hebraicè habetur. *Ecce filius natus fuit tibi.* Non nasciturus, sed natus significatur Salomon tempore quo Dauidi facta est hæc quam refert revelatio: *erit vir quietissimus.* Iuxta Hebræum habet, *ipse erit vir quietus.* Et de qua quiete sit sermo, explanatur subiungendo, *et requiescere faciam eum ab omnibus inimicis suis in circumitu: et ob hanc causam pacificus vocabitur.* Hebraicè habetur, *quia Selomo erit nomen eius.* Selomo enim hebraicè sonat latinè pacificus. Et est sensus quod res respondebit nomini. *Et pacem & otium dabo in Israel.* Hebraicè habetur. *Et pacem & quietem dabo super Israel.* Hebraico more maius preponitur minori: prius pax deinde, quietes populi significatur. Ecce res nominis pacifici. *cunctis diebus eius.* Superfluit cunctis. *Ipse adificabit domum nomini meo, et ipse erit mihi in filium et ego ero ei in patrem.* Exposuimus hæc 2. Reg. 7. & tu annotabis hinc haberi quod ad literam hæc verba dicta sunt de Salomone, *firmabõque.* Iuxta Hebræum habetur. *et dirigam soliam regni eius.* Non dicit quod dirigam eum ad regendum in

perpetuum, sed quod dirigam sedem regni eius: quod spectat ad successorem filiorum eius. *super Israel usque semper.* Intellige hoc quemadmodum & præcedenti: videlicet nisi posuerit obicem gratiæ meæ, nullus enim filius Salomonis regnauit super Israel propter peccata ipsius Salomonis: quemadmodum nec perseverauit in veneratione Dei tanquam patris.

Nunc ergo *fili mihi sit dominus tecum, et prosperare et adifica domum domino Deo tuo.* Hebraicè habetur. *Nunc fili mi erit Iehouah tecum: et prosperaberis et adificabis domum domini Dei tui, sicut locutus est super te.* affirmat siquidem futuram executionem promissorum à Deo quo ad hæc tria. *Dæque tibi dominus prudentiam et sensum, ut regere possis Israel et custodire legem domini Dei tui.* Hebraicè habetur. *Tantum dabit tibi Iehouah intellectum et intelligentiam, et præcipiet tibi super Israel: et ad custodiendum legem Iehouah Elohe tui.* Tribus beneficiis futuris adiungit duo alia singularia, quorum primum est acumen intellectus: alterum est cura ut populus Israel uiuat secundum legem diuinam. Et singularitas quidem significatur dicendo tantum tibi, exclusis cæteris filiis meis ab huiusmodi donis, acumen verò intelligendi significatur dicendo intellectum & intelligentiam: ut intellectus referatur ad donum manens, intelligentia autem ad exercitationem intelligendi, cura autem, dicendo præcipiet tibi super Israel etiam ad custodiendum &c. Et hinc habes quod regi incumbit cura ut populus uiuat secundum legem Dei. *Tunc enim proficere poteris.* Iuxta Hebræum habetur. *Tunc prosperaberis si custodieris ad faciendum statuta et iudicia.* Affirmauerat futuram prosperitatem: declarat modò rationem prosperitatis si ipse rex seruauerit legem diuinam, simulque declarat quod nõ sufficit regi quod populus uiuat secundum legem, sed quod ipse rex debet esse primus in obseruatione legis. *qua præcepit dominus Moysi ut doceret Israel.* Hebraicè habetur. *qua præcepit dominus Moysi super Israel.* Ne Salomon minus æstimaret legem Moysi utpote hominis, manifestat legem datam à Deo Moysi super Israel. *robore et confortare, ne timeas neque paueas.*

Ecce ego in paupertate mea. Hebraicè habetur. Et ecce in paupertate mea, relatiuè enim ad Deum pauperè se agnoscit. *preparauimus impensas domus domini.* Hebraicè habetur. *preparauimus pro domo Iehouah.* Res autem preparatas subiungit, aurum argentum & ferrum, ligna & lapides. *auri centum millia talentorum*

torum & argenti mille millia talentorum, eris verò & ferri non est pondus, vincitur enim numerus magnitudine. Hebraicè habetur. quia in multitudine fuit. redditur enim ratio non ponderandi magna multitudo. lignaque & lapides præparavi ad vniuersa impendia. Iuxta Hebræum habetur. & ligna & lapides præparavi, & super ea addes. Agnoscit Dauid non sufficere parata ab ipso: & propterea mandat filio vt addat ad hoc vt perficiatur templum Dei. Habes quoque plurimos artifices, latomos & cementarios artificesque lignorum: & omnium artium ad faciendum opus prudentissimos, in auro, in argento, & in ære, & in ferro cuius non est numerus. Clausula hæc iuxta Hebræum habetur. Et tecum in multitudine factores operis, incisores & artifices lapidum & lignorum: & omnis sapiens in omni opere, ad aurum, ad argenti, & ad æs, & ad ferrum sine numero. Non solum res, sed artifices & operarios præparasse se manifestat Dauid sine numero. surge & fac, & erit dominus tecum.

Precepit quoque Dauid cunctis principibus Israel vt adiungerent: Solomonem filium suum. Cernitis inquit ens quòd dominus Deus vester vobiscum sit, & de leuit vobis requiem per circuitum. Futuri temporis est dederit. & tradiderit omnes inimicos vestros in manus vestras, & subiecta sit terra coram domino. Hebraicè habetur. quia dedit in manum meam habitatores terre. & erit acquisita terra coram Iehouah & coram populo eius. Ex istis colligitur sensus supradictorum verborum. Dei ad Dauidem. Præbere igitur corda vestra & animas vestras ad querendū dominum Deum vestrum: surgiteque & ædificate sanctuariū domini Dei. Dicitio interpretata Dei est nomen Elohim, ad introducendū arcā fœderis domini & vasa domino cōsecrata. Hebraicè habetur. & vasa sanctitatis Elohim in domum ædificatam nomini domini.

CAPVT XXIII.

Quid autem erat senex & plenus. Hebraicè habetur. & satur dierum. Relatiuè ad cōplexionem Dauidis saturitas dierum scribitur: quoniam absolutè non erat excessiue senex, cum septuaginta non excesserit annos. cōstituitque Salomonem. Clarius hebraicè dicitur. & fecit regnare Solomonem filium suū super Israel. Viuēs enim surrogauit eum in regem posuitque in possessionem regni: vt diffusè scriptum est in tertio lib. Reg. Et cōgregauit omnes principes Israel, & sacerdotes atque Leuitas. Numerati que sunt Leuita à viginti annis. Corrupta est litera: nam Hebraicè habetur.

Et

Et numerati fuerunt Leuita à filio triginta annorum & supra. Et quidem ætas triginta annorum in lege Mosis numeri quarto decreta est: & propterea iuxta legem numerati sunt Leuita à trigesimo anno. Quod autem adiungitur & supra sine termino in lege Mosis statuto, hoc est vsq; ad annum quinquagesimum: vel tanquam subintelligendū relictum est, vel quia ratio termini cessasse videtur (imbecillitas scilicet ad sufferrèda onera, eo quòd templum stabile ædificabatur) ideo numerati sunt à trigesimo anno & supra absque termino. Et inuenta sunt triginta octo millia virorum.

Ex his electi sunt & distributi in ministerium domus domini, Iuxta Hebræum habetur. Ex istis ad fortiter agendum super opus domus Iehouah viginti quatuor millia. Ad exercendum cōmunia Leuitarum opera deputati sunt isti, præpositorum autè & iudicum sex millia. Vnum atque idem officium duobus nominibus significatur: altero dignitatis, altero officii iudicandi. erāt enim isti Leuita tāquam patres conscripti ad discernendū & ius dicendum in domo domini. Et quatuor millia ianitorū. Cōmuni nomine appellantur ianitores illi quibus commissā est cura non solum ianuarum templi, sed ianuarum rerum spectantium ad ea quæ erāt templi. & totidem psaltes canentes domino in organis quæ fecerat ad canendum. Heb. habetur. et quatuor millia laudantium Iehouah in vasis quæ feci ad laudandum. Ex eo quod in prima persona dicitur feci, intelligimus in persona Dauidis hæc scripta: ad insinuādum quòd ipse fecerat instrumenta musica. Collige summas: & videbis distributos omnes triginta octo millia numeratos.

Et distribuit eos Dauid per vices filiorum Leui. Hebraicè habetur. Et partitus est eos Dauid partes filiis Leui. hoc est secundū partes filiorū Leui qui fuerunt tres: videlicet Gherth & Merari. vnde & statim eos nūerat. Gherth & Merari Gherfunitis Lah'dan & Simhi, Filii Lah'dā principes, Iechiel et Zethā & Ioel tres. Filii Simhi Selomith & Chaxiel & Haran tres: isti principes familiarū Lah'dan. Perplexa oritur quæstio, quæ demonstratur per pronomē isti. nā prænumerati sunt tres filii Lah'dā & tres filii Simhi: quò ergo vtrique demonstrat spectantes ad Lah'dā? Solutio est ambigua, an vnicus nominetur Simhi an sint duo eiusdē nominis. Diuinādo aut, rationabilis credimus duos nominari Simhi: alterū fratrem Lah'dan, alterū nepotē: hoc est filium filii Lah'dan, cuius specialis sit mētio, quia

quia ex eo constitutæ sunt multæ familiæ Iah'dan. Porro filii Simbi Iachath, Zina & Iehus & Berihæ: isti filii Simbi quatuor. Et fuit Iacath caput & Zina secundus Iehus autem & Berihæ non multiplicauerunt filios, & fuerunt domus patris in numeratione vna.

Filii Cehath Hamram, Iixhar, Cheb'ron & Huxziel quatuor. Expeditis familiis Gherfon, venit ad familias Cehath. Filii Hamram, Aharon & Moses: separatisque est Aharon ut ministraret in sancto sanctorum. Hebraicè habetur. & separatus fuit Aharon ad sanctificandum sanctum sanctorum ipse & filii eius vsque semper. Appellatur hic sanctum sanctorum (sicut sæpe alibi) vniuersitas referuatorum sacerdotis officio seu dignitati: ad hæc enim sanctificanda ordinabatur in primis sacerdotium. & adoleret incensum domino secundum ritum suum. Hebraicè habetur. ad thurificandum coram domino, ad seruendum ei & ad benedicendum in nomine eius vsque semper. Officia sacerdotis comemorantur declarando Aharon cum semine suo fuisse separatim diuina electione etiam à cõtribulibus ad fungendum sacerdotio in sempiternũ. Moses quoque viri Dei. Nomen est Elohim: eo quod Moses legem accepit à Deo &c. cognominatur vir Elohim. filii annumerati sunt in tribu Leui. Et filii Moses, Gherfom & Elihefer. Filii Gherfom Sebul caput. Fuerunt autem filii Elihefer Rechab'ia caput: & non fuerunt Elihefer filii alii, filii autem Rechab'ia multiplicati sunt valde. Filii Iixhar Selomith caput. Filii Cheb'ron: Ieri'iahu caput, Amar'ia secundus, Iacha'ziel tertius, et Tecamham quatuor. Filii Huxzielis: Micha caput, & Iis'ia secundus.

Filii Merari. Ad tertium filium Leui descenditur. Mach'li & Musi: filii autem Machli Elhazar & Cis. Mortuus est autem Elhazar & non habuit filios, sed filias: acceperuntque eas filii Cis fratres eorum. Filii Musi, Mach'li & Heder & Ieremoth tres.

Isti filii Leui per domos patrum suorum principes per vices & numerum capitum singulorum. Hebraicè habetur. principes familiarum ordinationibus suis in numero nominum capitum suorum. Epilogus est, manifestans & numeratos esse per capita principum & seruatum esse ordinem familiarum. facientes opus in ministeriũ domus domini: à filio viginti annorum & supra. Quæstio oritur ex eo quod in principio huius capituli dicitur numeratos fuisse Leuitas à triginta annis & supra: quomodo igitur modò dicitur à filio viginti annorum & supra? Solutio est quòd numeratio facta est secundum legem Moses à trigesimo

gesimo anno & supra: & in tali ætate inuenta sunt triginta octo millia. sed post numerationem extensum est officium Leuitarum vsque ad ætatem vigesimi anni: ita quod decretum est vt admitterentur ad Leuitica officia Leuitæ omnes à filio viginti annorum. Author autem & ratio huius decreti noui subiungitur in litera. Dixit enim Dauid. Ecce ratio noui decreti. & habitationem Ierusalem. Hebraicè habetur. & habitauit in Ierusalem vsque ad semper. Quies populi in terra promissionis cù electa habitatione diuina in Ierusalem perpetua (hoc est tẽplo Dei ibidem) ratio redditur noui decreti. Et ad hoc magis explicandum subiungitur exoneratio Leuitarum à labore portandi tabernaculũ & omnia pertinentia ad illud. ex eo enim quod loco tabernaculi fiebat templum immobile, cessabat labor Leuitarum ad portandum tabernaculum & quæ illius erant de loco ad locum. Hanc enim rationem interpretatus est Dauid fuisse occasionem ætatis limitatæ à Mose: & propterea cessante labore mutauit limites ætatis. Et etiam Leuita non habebunt portare tabernaculum & omnia vasa eius ad ministerium eius.

Iuxta præcepta quoque Dauid nouissima supputabitur numerus filiorum Leui. Hebraicè habetur. Quia in verbis Dauid posteris numerus filiorum Leui: à filio viginti annorum & supra. Ecce conclusio scribitur quòd post hæc postrema verba Dauidis numerati sunt Leuitæ à viginti annis & supra. Dicuntur autem verba Dauidis postera relatiuè ad verba Moses. Et hinc habes quòd quanuis lex Moses data esset à deo, rex tamen mutabat interpretando rationem legis cõgruam fuisse præterito tempori duntaxat. Et erunt sub manu filiorum Aharon. Heb. habetur. Quia status eorum ad manum filiorum Aharon. Accumulat rationes noui decreti, ex eo quòd habitatio Leuitarum facta templo erit ad manum sacerdotum: hoc est quod ipsa habitatio iuxta sacerdotes erit moderatio Leuitarũ infra vigesimũ & trigessimũ annũ. reuerbũtur enim sacerdotes & domabunt. in cultu domus domini, in vestibulis & in exedris & in loco purificationis & in sanctuario: & in vniuersis operibus ministerii templi domini. Hebraicè habetur. ad seruitutem domus Jehouah, super atria & super aulas & super mundificationem ad omnem sanctitatem: & opus seruitutis domus Elohim. narrantur enim onera Leuitarum iuchorũ ad locis. Quod autem subditur.

ditur. sacerdotes autē super panes. nō habetur in hebraico: sed im-
mediatē, subiungitur et pro pane ordinationis & pro flore in mī-
nus, & pro crustulis azymorum, & pro sartagine & ad tenerum: &
ad omnem mensurā & mensuram. Prosecutio est officiorū Leui-
tarum. eis enim incumbebat pręparare hæc sacerdotibus: vi-
delicet panes propositionis, qui ordinariē singulis sabbatis à
sacerdote renouabantur apponēdo eos corā Deo: & florem
farinæ pro munere offerēdo à sacerdotibus: & sic de aliis. Te-
neri autem nomine grana in spicis significantur: quorū certa
mensura tosta offerebatur in paschate. & offerre quidem erat
sacerdotum, pręparare autem Leuitarum. Mensura autem &
mensura, omnis mēsurandi species describitur: diuersas enim
in templo opportunas fuisse mensuras patet ex lege Mosi.
Leuita verō vt stent mane ad consistendum & canendum domino.
Nec hoc habetur hebraicē: sed immediatē subiungitur. Et
ad standum singulo mane ad consistendum & ad laudandū Iehouah:
& sic vesperi. Prosecutio est officiorū Leuitarū singulis dieb;
bis: hoc est mane tempore holocausti matutini, & vespere tē-
pore holocausti vespertini laudare Deū. Tam in oblatione ho-
locaustorū domini quā in sabbatis & calendis & solennitatibus re-
liquis iuxta numerū & ceremonias vniuscuiusq; rei iugiter corā do-
mino. Heb. habetur. Et ad omnes facientes offerre holocausta Iehouah
ad sabbata, & ad calendas, & ad tempora: in numero iuxta ra-
tionē super eos iugiter corā Iehouah. Leuitarū erat laudare Deū
non solum bis in die, sed etiā tēpore cuiuscunque holocausti,
& in specie sabbatis & principiis mensium & tēporibus aliis
numeratis secundū dispositionē legis: vt sunt solēnitates ta-
bernaculorū & azymorū &c. Et custodiant obseruationes taber-
naculi federis. Iuxta Heb. habet. Et custodient custodiam tentoriū
adunationis. Quod antē sequitur: & ritum sanctuarii: Hebraicē
habetur. & custodiam sanctuarii. Et immediatē subiungitur. &
custodiam filiorū Aharon fratrum eorum. Tres enim custodiæ de-
scribuntur: videlicet tabernaculi, sanctuarii & sacerdotū. illis
enim tribus vniuersum templi septum cōprehēditur. Taber-
naculum enim erat in medio: postea sanctuarium, in quo of-
ferebātur sacrificia & seruabantur sancta: & demū erat habi-
tatio sacerdotum. vt ministrēt in domo domini. Hebraicē habe-
tur. ad seruitutem domus Iehouah. Declaratio est rationis custo-
diæ vltimæ: quare scilicet Leuitæ custodire debebant filios
Aharon: quia videlicet erant ibi filii Aharon nō pro seipsis,
sed ad seruitutem domus Iehouah.

CAP.

CAPVT XXIII.

Porro filii Aharon partitiones eorum erant: filii Aharon
Nadab & Abihu, Elhazar et Ithamar. Mortui sunt au-
tem Nadab & Abihu ante patrē suum absque liberis: et
sacerdotio functi sunt Elhazar & Ithamar. Et diuisit
eos David, id est Zadoc. Iuxta Heb. habet. Et diuisit eos David,
& Zadoc de filiis Elhazar, et Achimelech de filiis Ithamar. Inter diui-
dentes supputantur Zadoc & Achimelech simul cū Dauide.
secundum vices suas & ministerium. Hebraicē habetur. ad ordi-
nationem eorum in ministerio eorum. Diuisio sacerdotum signi-
ficatur facta ordinatē distribuendo eos ad propria ministeria
in domo Dei. Inuentique sunt multo plures filii Eleazar in prin-
cipibus viris. Hebraicē habetur. Et inuenti sunt filii Elhazar plu-
res in capitibus virorum quam filii Ithamar. Maior multitudo
numerando viros per capita (hoc est singillatim) inuēta est
filiorum Eleazar: namo vt subiuncta testantur, inuenta est
multitudo filiorum Eleazar dupla ad multitudinē filiorum
Ithamar. subiunguntur enim filiorum Eleazar sedecim, fi-
liorum autem Ithamar octo capita: quia habita est ratio ex-
cessiuæ multitudinis. & diuiserunt eos: de filiis Elhazar capita
per domos patrum sedecim, & de filiis Ithamar per domos patrum
eorum octo. Porro diuisit utraq; inter se & familias sortibus.
Iuxta Hebræum habetur. Et diuiserunt eos in sortibus istos cum
isti. David & Zadoc & Achimelech diuiserunt sacerdotes,
non eligendo, sed sortes mittendo, non seorsum filios Elea-
zar & seorsum filios Ithamar, sed istos cum istis: hoc est si-
mul. Hic modus diuidendi seruatus est pro pacifica diuisio-
ne duratura in perpetuum: ne relinqueretur locus quærimo-
niæ cur ille primus, iste secuudus & sic deinceps. erant enim
principes sanctuarii & principes domus Dei. Iuxta Hebræum
habetur, quia fuerunt principes sanctitatis & principes Elohim,
de filiis Elhazar & de filiis Ithamar. Ratio redditur quare pa-
riter diuisi sunt sortibus: quia vtrique erant & principes san-
ctitatis (hoc est rerū, locorum & actionum sanctarū) & prin-
cipes Elohim, hoc est non ab homine, sed à Deo electi in pa-
tre eorum Aharon.

Descriptiq; eos Semah'ia filius Nethan'el scriba de Leui coram
rege, et principib; et Zadoc sacerdote, et Achimelech filio Eb'iathar
& capitibus familiarū sacerdotium & Leuiticarū. Hinc apparet
q; Zado cōpontifex erat: alioquin author nominando Zadoc

8c

& Achimelech, non nominasset solum Zadoc sacerdotem: unam domum qua ceteris præerat Eleazar, & alteram domum quæ sub se habebat ceteros Ithamar. Iuxta Heb. lōge aliter habet. domus patris vna capta Eleazaro, & capta capta Ithamaro. Differentia manifestè scribitur inter domos Ithamar & domos Eleazar, penes hoc quod domus Eleazar vna capiebatur sorte: domus verò Ithamar capta erat capta. adiūgit siquidem author modo diuidendi per sortes istos cum istis disparitatem hanc: videlicet quod ex trahendo sortes vna dūtazar domus ex domibus Eleazar capta sorte, admitteretur: hoc est quod si inmediate capta esset sorte, altera domus etiam Eleazar, non admitteretur in illo loco, ne contingeret omnes domos Eleazar præferri domibus Ithamar. in fortibus autē cadentibus super domos Ithamar non erat similis lex, sed quæcūque domus esset capta sorte, admitteretur pro capta: hoc est etiam si inmediate multæ domus Ithamar fortibus caperentur. Et fuit decreta hæc disparitas ad repensandum disparitatem alteram: videlicet quod domus Eleazar habebant sedecim loca, domus autem Ithamar octo. Diuisio itaque sacerdotum facta est fortibus inter istos cum istis, concurrentibus tamen duabus disparitatibus. altera primum narrata: videlicet quod Eleazar sedecim, Ithamar autem octo haberet loca. altera quæ modo narratur: videlicet quod domus Ithamar non poterant inmediate iungi: domus autem Eleazar non poterant inmediate iungi vsque ad completas sortes octo Ithamar. At si quæris quanta erat fors domus Eleazar quæ inmediate exhibat post aliam domum Eleazar non ad completas fortibus Ithamar. respondetur quod reseruabatur collocanda inmediate post sortem alicuius domus Ithamar primò captæ.

Exiit autem fors prima Iehoiarib, Iedah'ia secunda. Charim tertia, ehorim quarta. Malchi'ia quinta, M'iamin sexta. Haccoz septima, Abi'ia octaua. Iesuah nona, Sechan'iah decima. El'iasib undecima, Iacim duodecima, Chuppe triadecima, Ieseb'ab quatuordecima. Bilghe quintadecima, Immer sextadecima. Chexin decima septima, Pixex decima octaua, Pethach'ie decimanona, Iehex cel vigesima. Iachin vigesima prima, Gamul vigesima secunda. Dela'iah vigesima tertia, Mahaz'iah vigesima quarta. Descripto modo sortiendi, describitur consequenter subsecutus euentus: quem intellige scribi seruato moderamine antedicto. Hæ vices eorum secundum ministeria sua ut ingrediuntur domum

mun Dei, & iuxta ritum suum, sub manu Aharon patris eorum: sicut præcepit dominus deus Israel. Hebraicè habetur. Ista ordinationes eorum ad ministeria eorum, ad veniendum in domum Iehouah, iuxta rationem eorum in manu Aharon patris eorum: sicut præcepit ei Iehouah Eloha Israelis. Ad quid factæ sint huiusmodi diuisiones narratur: videlicet ad exercenda ministeria sacerdotii in domo Dei per diuersas coordinationes (videlicet viginti quatuor & similiter ad veniendum in templum, per hoc enim insinuatur quod non solum officia per vices, sed etiam mansio in templo distributa erat per has vices. Adiungitur autem subiectio eorum summo sacerdoti sicut ius eorum exigit, ut intelligamus summum sacerdotem non comprehendit sub his diuisionibus, sed præesse omnibus. & ne hoc humane attribueretur authoritati, explicatur sicut præcepit deus ipsi Aharon.

Porro filiorum Leui qui reliqui fuerant. Expedita partitione sacerdotum, tractatur partitio reliquorum Leuitarum: Ita quod hæc verba comprehendunt totum residuum tribus Leuiticæ in genere: est enim velut rubrica quædam, ut hebraicus sonat contextus. nã legitur. Et filii Leui residui, subaudiuntur autē fuerunt partitiones subiunctæ. Deinde inmediate sequitur. filii Hamram Subael, filii Subael, Techde'iah, Rechab'iah: filii Rechab'iah caput Iis'ia. Ipsi Iixhari Selomith: filii Selomith Iachab. Filii autem Teri'iah: Amar'iah secundus, Iachazel tertius, Iecamham quartus. Filii Huxziel Micha: filii Miche Samir. Frater Miche Iis'ia: filii Iis'ia Zechar'iah. Filii Merari Mach'u & Musi: filii Iahaz'iah Beno. Filii Merari de Iahaz'iah Beno, & Soham & Zacchur & Hib'ri. Ipsi Mach'li Eleazar: & non fuerunt ei filii. Ipsi Cis filii Cis Ierachmeel. Filii autem Musi Mach'li & Heder & Ierimoth: isti filii Leuitarum per domos patrum suorum. Incipiunt diuisiones residuorum Leuitarum à filiis Hamram, vtpote fratribus Aharonitarum.

Miseruntque etiam ipsi sortes contra fratres suos filios Aharon: Quod dicitur contra fratres suos, significat è regione fratrum suorum: hoc est è regione viginti quatuor partitionum sacerdotum: fuit siquidem etiam hæc diuisio in viginti quatuor partes: nam viginti quatuor personæ commemorantur in litera, ut corresponderent viginti quatuor sacerdotibus, sic ut vna portio Leuitica assisteret vni portioni sacerdotali. Sed remanet dubia duo. Alterum de qua parte Leuitarum est hic sermo.

superius enim in. 23. cap. distributi sunt Leuitæ triginta & octo millia in quatuor partes: videlicet vigintiquatuor millia sine titulo, sex millia præfectorum & iudicum, quatuor millia cantorum & quatuor millia ianitorum. De qua harū partium est hic sermo, ambigitur, nam diuisio tam cantorū quam ianitorum expressè inferius subiungitur etiam per sortes facta: sed nullæ sortes leguntur circa alias duas partes in specie. Alterum est ad quod officium ordinabantur Leuitæ isti: quoniam in litera non exprimitur. Solutio vtriusque questionis simul est quòd cum in sequentibus capitulis subiungatur partitio tum cantorum, tum ianitorum, tum præfectorum (vt patebit exponendo textum) intelligendum restat quòd diuisio ista fuerit reliquorum Leuiticæ tribus qui erāt in maximo numero sine titulo speciali: & propterea nullum eorum speciale officium describitur, sed ad communia Leuitarū officia subeunda diuisi sunt per sortes in vigintiquatuor partes ad ministrandum sub vigintiquatuor sacerdotibus. *coram David rege & Zadoc & Achimelech & principibus.* Legendum est. *& capitibus patrum sacerdotibus & Leuitis.* quatuor enim supputantur præidentes huiusmodi partitioni per sortes: videlicet rex, Zadoc, Achimelech & principes familiarum sacerdotalium ac Leuiticarum. *tam maiores quam minores, omnes fors equaliter diuidebat.* Sensus redditur: hebraicè autem habetur. *patrū caput è regione fratris sui parui.* hoc est in huiusmodi sortibus caput familiæ non erat melioris conditionis quàm frater eius paruus. Ita quòd nullius inæqualitatis ratio habita est, sed iuxta ordinem sortium (vt contingeat) prima fors assistebat primæ sorti sacerdotum, & secunda secundæ, & sic deinceps. ad hoc enim iactæ sunt sortes vt determinaretur perpetuus inter eos seruandus ordo sine querela.

CAPVT XXV.

Anid igitur et principes exercitus segregauerunt in ministeriū filios Asaph & Heman & Ieduthun. Partitio cantorum quorū isti tres erant capita, narratur facta auctoritate regis & principū exercitus. ita quòd nō sorte ista tria capita sunt ex Leuitis assumpta, sed auctoritate regis & principum exercitus. *qui prophetarēt.* Heb. habetur. *prophetantes in citharis, in psalteriis & in cymbalis.* Alias diximus prophetare sumi pro vacare diuinis laudibus, quod

quod tūc fiebat adhibitis instrumentis musicis: & propterea hic nō describunt absolute prophetantes, sed prophetantes in musicis instrumentis. *secundū numerū suū dicato sibi officio seruientis.* iuxta Hebræum habetur. *& fuit numerus eorum, viri operis ad ministerium eorum.* Velut rubrica est subiunctorum: videlicet quòd numerus filiorum istorum trium fuit qui subiungitur, simulque manifestatur qualitas subiunctorum filiorum: videlicet quòd erāt viri operis ad ministerium patrum: hoc est ad ministerium prophetandi in instrumentis musicis. appellantur enim viri operis, viri scientes & valentes efficere opus.

De filiis Asaph. Et hoc velut rubrica subiunctorum est: nam quatuor enumerantur. *Zacchur & Ioseph & Nethania & Asaph.* & subiungitur de ipsis. *filiis Asaph super manum Asaph:* hoc est innitentes manui Asaph tanquam principali in huiusmodi. *prophetantes iuxta regem.* Hebraicè habetur. *prophetantis super manus regis.* Non de filiis, sed de ipso Asaph dicitur quòd prophetabat super manus regis. filii siquidem quo ad opus musicum innitebantur patri, conformantes actiones & voces secundum artem patri: ipse autem Asaph prophetabat innitens operibus Davidis regis, eo quòd & voce & sono modulabatur hymnos æditos à Davide rege.

De Ieduthun. Numeratis quatuor filiis Asaph, narratur progressus ad Ieduthun. *filiū Ieduthun.* Genitiui casus est Ieduthū in textu hebraico. *Ghedal' iahu & Zeri & Iesah' iahu, Chasab' iahu & Matthiith' iahu sex super manus patris eorum Ieduthun in cithara.* Insolubilis surgit questio, stāte litera vt sonat: quoniam filii Ieduthun dicuntur sex, & tamē non numerantur nisi quinq;: & oportet esse sex tū ad verificandū istam literā, tum ad verificandū integrū numerū vigintiquatuor filiorū istorum trium: Asaph, Ieduthun & Heman. Et ipsius quidē Heman litera subiungit quatuordecim filios: Asaph autem numeravit quatuor: & Ieduthun sex, quorum tamen quinq; tantum explicantur. & propterea credendum est errore scriptorum omissum esse nomen sexti filii Ieduthun. Argumentum autem magnum huius erroris habetur ex sorte decima. In subiunctis enim vigintiquatuor sortibus cantorum repetuntur istorum filiorū nomina: & in sorte decima scribitur nomen Semeiæ in vulgata additione, hebraicè autem Simhi, qui solus nō inuenitur nominatus hic inter filios Asaph Ieduthun

& Heman. ex eo enim q̄ ceteri filii hic nominati repetuntur in fortibus (singuli in singulis fortibus) & iste vnus ad integrandum numerum viginti quatuor, insinuat quod iste est sextus filius Ieduthun, non solum prænnumeratus, sed sicut alii prænominatus vitiq; scriptoris omissus in hebraicis codicibus, qui prophetabat super confitentes & laudantes dominum. Hebraicè habetur. *super confessiones & laudare Iehouah*. Inter confiteri & laudare hæc est differentia, quod confiteri est affirmare, laudare autem est commendare. Applicando autem hæc ad diuina, quia quicquid verè affirmatur de Deo laudabile est, ideo confunduntur confessio & laus diuinorum. directè tamen confiteri diuina est affirmare illa, laudare verò est affirmare commendando.

Heman quoque. Hebraicè similiter habetur. Ad Heman. sic enim significatur p̄gressus ad Heman: sicut etiã scriptum est hebraicè ad Ieduthun. & immediatè subiungitur. *filius Heman*. Et est casus genitiui Hemã: vt etiã cõuincitur ex numero filiorum subiunctorum. nã subiunguntur quatuordecim filii Hemã: & textus ipse dicit esse quatuordecim. *Bucci iahu, Matthã iahu, Huxziel, Sebucl & Terimoth, Chanan ia, Chanan, Eliatha Ghiddalhi & Romãthi hexer, Iosbechasa, Mallothi, Hothir, Machaz' oth*. Omnes isti filii Heman videns regis in sermonibus Dei vt exaltaret cornu. Iuxta heb. habetur. *videns regis in verbis Elohim ad exaltandum cornu*. Describitur Heman verè propheta ex eo quod appellatur videns. describitur fide dignus & in precio habitus à rege, dicendo videns regis. Describitur veritas seu autoritas visionis, dicendo in verbis Elohim: ad manifestandum quod non erat videns figmenta aut somnia, sed in verbis Dei. simulque manifestatur quod visiones suas notificabat in verbis Elohim: hoc est cū testimonio diuinæ autoritatis loquens. Describitur demum materia visã & manifestata in verbis Elohim, dicendo ad exaltandum cornu, proculdubio Israelis: hoc est ad exaltationem futuri Messia, qui est cornu salutis ex Israel ex progenie Davidis. intelligimus enim per hoc quod Heman prophetabat de exaltatione Messia. *deditq; deus Heman*. Nomen est Elohim. *filios quatuordecim & filias tres*. Vniuersi. Heb. habetur. *Omnes isti super manus patris sui in cantu domus domini in cymbalis psalteriis & citharis*. Et demonstrantur vniuersi viginti quatuor prænnumerati: vt testatur subiuncta, videlicet quod erant sub Asaph Ieduthun & Heman.

Heman. quilibet enim filii sub p̄p̄rii patris manu erant. *In misteria domus Dei*. Nomen est Elohim. *iuxta regem*. Heb. habetur. *super manus regis, Asaph & Ieduthun & Heman*. Cõnumeratur rex inter eos quibus innitebantur isti viginti quatuor, eo q̄ Dauid rex & faciebat hymnos quos psalmos dicimus, & distribuebat cantoribus: vt tituli psalmorum testantur.

Fuit autem numerus eorum cum fratribus suis, qui erudiebant canticum domini, cuncti doctores. Iuxta Heb. habetur. *docti in cantu Iehouah: omnis intelligens ducenti et octoginta octo*. Duæ conditiones describuntur istorum ducentorum octoginta octo: altera quod erant docti in canticis summi Dei, altera quod non erant qualitercunq; docti. sed præditi intelligentia. *Miseruntque sortes per vices suas*. Hebraicè habetur. *custodia è regione*. Et subauditur sacerdotis. significatur enim quod miserunt sortes ad hoc vt prima custodia cantorum è regione responderet primæ portioni sacerdotum, & secunda secundæ, & sic deinceps, ex æquo tam maior quam minor, doctus pariter & indoctus. Iuxta Hebræum habetur. *sicut parvus sicut magnus, intelligens cum discente*. Nulla inæqualitatis ratio habita est.

Egressaq; est sors prima Ioseph qui erat de Asaph. Quauis heb. habeat. *sors prima ad Asaph ad Ioseph; Ghedal' iahu secunda ipse & fratres eius & filii eius duodecim*. sensus tamè optimè redditus est. Scribitur enim quod sors prima exiuit ad Asaph hoc est ad domum Asaph, ad personã autem Ioseph qui inter filios Asaph supputatus est secundus: secunda autè sors exiuit ad primũ filium Ieduthun. Quæ ideo annotauerim ne confundatur lector. Vnum tamen admiratione dignum relinquitur, q̄ in ceteris fortibus fit mentio duodenarii numeri & in sola prima tacetur. Nescio diuinare cur hoc acciderit. illud tamen certum est quod similis numerus subintelligendus est in prima sorte: alioquin nõ adæquarent viginti quatuor sortes supradictum numerum ducentorum & octoginta octo, oportet enim distribuendo per numerum duodenarium exhaurire ipsum in viginti quatuor portiones. & forte errore scriptorũ omissa est. Tertia *Zacchur: filii eius & fratres eius duodecim*. Quarta *Iixri: filii eius & fratres eius duodecim*. Quinta *Nethan' iahu: filii eius & fratres eius duodecim*. Sexta *Bucci' iahu: filii eius & fratres eius duodecim*. Septima *Iesar' ele: filii eius & fratres eius duodecim*. Octaua *Iesah' iahu: filii eius & fratres eius duodecim*. Nona *Matthã' iahu: filii eius & fratres eius duodecim*. Decima

Simhi: filii eius & fratres eius duodecim. Undecima Hazar' eli: filii eius & fratres eius duodecim. Duodecima Chasab' ia: filii eius & fratres eius duodecim. Terriadecima Subaeli: filii eius & fratres eius duodecim. Quartadecima Marthih' iahu: filii eius et fratres eius duodecim. Quintadecima Ieremoth: filii eius & fratres eius duodecim. Sextadecima Chanah' iahu: filii eius & fratres eius duodecim. Decima septima Uosbecafe: filii eius & fratres eius duodecim. Decima octava Chanani: filii eius & fratres eius duodecim. Decima nona Mallothi: filii eius & fratres eius duodecim. Vigesima Eli' iatha: filii eius & fratres eius duodecim. Vigesima prima Hothir: filii eius & fratres eius duodecim. Vigesima secunda Giddalhti: filii eius & fratres eius duodecim. Vigesima tertia Machaz' oth: filii eius & fratres eius duodecim. Vigesima quarta Romamih' hexer: filii & fratres eius duodecim.

CAPVT XXVI.

Diuisiones ianitorum, de Corchitis Meslem' iahu filius Cora de filiis Asaph. Et Meslem' iahu filii: Zechar' iahu primogenitus, Iedihael secundus, Zebad' iahu tertius, Iathniel quartus, Helā quintus, Iehochanan sextus, El' iehobenas septimus. Expedita partitione cantorū, describitur diuisio ianitorū. numerando primo capita ianitorum secundum diuersas familias. Et Hobed' edom filii: Semah' ia primogenitus, Iehozabad secundus, Ioach tertius, & Sachar quartus, & Nethan' el quintus. Hammel sextus, Iisafchar septimus. Pehullethai octauus: quia benedixit ei deus. Nomen est Elohim. Et refertur hoc ad explicandum fructum diuinæ benedictionis ex arca Dei in domo eius superius scriptæ: hic est enim Hobed' edom ille. Semah' ia autem filio eius nati sunt filii dominantes domui patrum suorum: quia potentes fortitudine erant. Filii Semah' ia Hothni & Rephael & Hobed' Elzabad fratres eius filii fortitudinis: Elibu et Semach' iahu. Omnes isti de filiis Hobed' edom ipsi & filii eorū & fratres eorū viri fortissimi ad ministeriū: sexaginta duo de Hobed' edom. Et Meslem' iahu filii & fratres eorū filii fortitudinis decem & octo. Et Chose de filiis Merari filii, Simri princeps non enim habuerat primogenitum. Iuxta heb. habet. quia non fuit primogenitus, & posuit eum pater eius in principem. Non dicitur quod pater non habuerat primogenitum (cū impossibile fuerit patrem tot filiorū non habuisse primogenitū) sed dicuntur duo. alterū quod iste Simri non fuit primogenitus: alterum quod pater eius posuit ipsum in principē seu caput. Quare autem

autem hoc effectum fuerit, non est scriptum: forte mortuus erat primogenitus. Et quauis iste non fuerit etiam secundus, prælatu tamen est fratribus à patre. Et hunc sensum sonat planus contextus literæ Hebraicæ. nam reddit rationem quare pater eius præfecit ipsum, quia non fuit primogenitus: hoc est quia primogenitus non erat uiuus. Chiles' iahu secundus, Tebal' iahu tertius, Zechar' iahu quartus: omnes filii & fratres Chose tredecim.

Hi diuisi sunt in ianitores, ut semper principes custodiarum sicut & fratres eorum ministrarent in domo domini. Iuxta hebræum habetur. Isti diuisiones ianitorum in capita virorum, custodia è regione fratrum suorum ad seruiendū in domo Iehouah. Pronomen istis demonstrat prænominatos, ad manifestandum ianitorum officium distributum esse istis. modus autē distribuēdi subiungitur in capita virorum: hoc est per capita prænominatorum principū. Quod autē subditur custodia è regione fratrum suorum, rationem diuisiōni significat: ut videlicet quem ad modū fratres eorū ordinatē diuisi erāt ad ministrādū in domo Dei, ita ipsi correspondere in propriis officiis ordinatē distincti ad seruiendū in domo summi Dei. Misrah' sunt sortes ex æquo paruis et magnis per familias suas ad vnāquāque portarū. Ecce differentia inter sortes ianitorum & omnium aliorū scriptorū. nā reliquorū sortes relatiuē ad viginti quatuor sacerdotes: ianitorū autē sortes non relatiuē ad portiones sacerdotales, sed relatiuē ad portas iactæ sunt. Et cecidit fors orientalis Selem' iahu. Iuxta quatuor plagas cœli erant quatuor portæ, non in ipso templo, sed in septo templi. ipsum enim templum vnica tantum portam habebat, quæ respiciebat ad plagā orientalem. Prima ergo fors cecidit super portam orientalem qua ambulabatur directē ad portam tēpli. & Zechar' iahu filio eius viro prudentissimo & erudito. Iuxta hebræum habetur. cōsiliario cū intellectu. Excellentia istius viri obtinuit ut seorsum à patre sortem haberet. Vnde & hebraicè clarè subiungitur immediatē. fecerunt cadere sortes, & exiuit fors eius ad sinistram. hoc est ad aquilonem. singulariter enim narratur quod isti Zachariæ fecerunt cadere sortes, quāuis esset filius Selamiæ cui obtigerat prima porta. Hobed' edom verò & filii eius ad austrum: in qua parte domus erat seniorum concilium. Iuxta Hebræum habetur. Hobed' edom ad dextram: & filii eius domus conciliorum. Dextra appellatur pars meridionalis quam

sortitus est Hobed'edom, & filij eius sortiti sunt domum conuentuum. dictio enim hebraica non sonat conuentum ad conuentum determinatè, sed conuentum. Intelligimus tamen de conuentu ad consilium sacerdotum & Leuitarum: denominato ab eo quod conuenirent illuc etiã qui causas spectantes ad sacerdotũ seu Leuitarũ iudicium habebant *Suppim & Chose ad occidentem iuxta portam qua ducit ad viam ascensionis.* Legendum est: *ad occidentem, cũ porta Sallecheth in via ascensus.* Ita quod istis duobus data est porta occidentalis simul cum porta nominata Sallecheth. Et aiunt portã hanc esse per quã proiiciebãtur res immundæ: & describi in via ascensionis ad superiores partes. *custodia cõtra custodiã.* De cãtoribus scriptũ est superius custodia è regione, & non est scriptum custodia contra custodiam: quia cantores è regione sacerdotũ stabãt, ianitores verò nõ è regione sacerdotũ, sed è regione ianitorũ erãt: & propterea de eis scribitur custodia cõtra custodiã, ita quod vna erat è regione alterius. *Ad orientem vero.* Superfluit verò. Narratis fortibus ianitorũ, narratur numerus viroꝝ in singulis custodiis. *Leuita sex.* In porta oriẽtali (qua iur ad altare holocaustoꝝ & ad faciem tẽpli directè) maior numerus ordinatus est. *ad Aquilonem per diem quatuor.* Ad differentia noctis (qua clausurã erant portarũ) fit mẽtio diei: & refertur ad ambas portas, orientis & septentrionis. Et similiter intellige de subiunctis portis aliis. *ad meridiem per diem quatuor: & vbi erat concilium bini & bini.* Hebraicè habetur. *& ad conuentus duo duo.* Eadem dictio repetitur quæ paulo ante interpretata est concilia: & non quatuor, sed duo ianitores in domo conuentuum describuntur. Et dicẽdo duo duo, innuit quod plura erant loca conuentuum, & singula habebãt duos ianitores. *In cellulis quoque ianitorum ad occidentem: quatuor in via, binique per cellulas.* Iuxta hebræum habetur. *Ad Parbar ad occidentem quatuor in via, duo ad Parbar.* Paulo superius in sorte occidẽtali descripta sunt duo: videlicet ipsa porta occidẽtalis & porta Sallecheth per viã ascensionis. hic quoque describẽdo numerũ ianitorum in porta occidẽtali, duo nominãtur (videlicet Parbar & ipsa plaga occidentalis) & assignantur ianitores quatuor viã, duo autem ad Parbar. Hebræi putant Parbar nomen esse proprium loci extremi: quidã autẽ interpretãtur domũ instrumentoꝝ: antiquus autẽ interpret cellulas ianitorũ. Collatio autẽ huius particule cum superiore, monstrat

monstrat quod est nomen portę quæ appellata est Sallecheth; quoniam locus extremus erat. *Ad septentrionem verò & meridiem quaterni per dies singulos mutabantur: & ad basilicam concilij ad occidentem bini habentes subiectos alios in via, binique per cellulas.* Tota hæc clausula superflua est: in hebræo enim nõ habetur. *Ista sunt diuisiones ianitorum, de filiis Chorchi & de filiis Merari.*

Porro Achias erat super thesauros domus domini. Deficiunt duæ dictiones: legendũ est. Et *Leuite: Achi'ia super thesauros domus Elohim.* Expeditis distributionibus ianitorũ, narratur distributio præfectoꝝ ac iudiciũ, non quorũcunque, sed Leuitarũ: illorũ scilicet sex milliũ quorũ mẽtio facta est supputando triginta octo millia numeratos Leuitas à trigesimo anno & supra. & propterea præmittitur & *Leuita: subauditur enim sunt subiuncti præfecti.* Vbi aduerte quod licet reliquæ partes Leuiticæ fuerint distributæ per sortes, pars tamen ista cõtinens præfectos nõ narratur distributa per sortes, & *vasa sanctorum.* Hebraicè habetur. *& thesauros sanctitatis.* Ne mireris distingui thesauros sanctitatum à thesauris domus dei: cum inferius etiam thesauris domus Elohim antedictis addãtur thesauri domus Iehouah, & postea thesauri sanctificatorum à regibus: diuersitas enim thesaurorum significatur. *Filij Lab' dan filij Gherfani: de Lab' dan capita familiarum de Lab' dan Gherfani, Techieli. Filij Techieli: Zetham & Joel frater eius, super thesauros domus domini. Hamramis, Izharitis: Cheb'ronitis, Haxielitis.* Hebraicè habet. *Ad Hãramitas, ad Izharitas: ad Cheb'ronitas, ad Haxielitas.* Nomina sunt gẽtalia: hoc est quatuor gẽtium à quatuor fratribus filiis Cehath. & tanquã rubrica preponitur subiunctoꝝ per totum hoc cap. Vnde statim subditur de filiis Hamram per Mosẽ dux super omnes thesaurarios. *Et Sebul filius Gherfom filij Mosi, præpositus thesauris.* Hebraicè habetur. *dux super thesauros.* iste enim ex stirpe Mosi, caput omnium super thesauros significatur. *Et frater eius Elihezzer.* Hebraicè habetur. *Et fratres eius ad Elihezzer.* hoc est & fratres eius descendentes ab Elihezzer. cuius filius Rechab'ia, & huius filius Iesah'ia, & huius filius Ioram, huius quoque filius Zich'ri, & huius filius Selomith. Totus iste contextus corruptus est: nam hebraicè non textitur genealogia filij, nepotis, pronepotis &c. sed describuntur quinque fratres originem habentes ab eodem: nam scribitur. *Rechab' iabu filius eius & Iesah' iabu filius*